

кументация, която да е от полза на одиторите в тяхната работа - най-вече чек-листове, базирани на процедурите. Одитът се основава на наблюдение на фактите и на минимума (според наръчника по статистически процедури) документация, която всеки ръководител на проект трябва да подготви за своето изследване.

Одиторската група в INE-PT се състои от 14 одитори, подбрани измежду служителите в различни отдели. Те преминават обучение по нормите на ISO за вътрешни одити на качеството. Обучението на одиторите е организирано още със стартирането на процеса. Курсът на обучение е задължителен за всички одитори. Програмата му обхваща както техники на одита, така и психологически аспекти, свързани с поведението на одиторите.

Един одиторски екип се състои от двама или трима одитори. Всеки екип извършва два или три одита в течение на годината. Всеки одит продължава 4-5 работни дни.

Съществуват няколко основни правила, които се спазват при осъществяване на одитирането в НСИ на Португалия. Одитите се извършват според годишен план, определен от ръководството на института. Не се допуска самоодитиране - одиторите не могат да одитират собствената си дейност. Одитираните отдели са задължени да извършват препоръчаните подобрения. Дейностите за подобрение биват огласявани (публикувани) и проследявани от одиторските екипи. Одиторската дейност притежава своя собствена вътреш-

на процедура. Всяка дейност трябва да бъде редовно одитирана.

В резултат на вътрешния одит на качеството биват идентифицирани възможностите за подобряване на одиторския процес, осъществяват се коригиращи/превантивни дейности, предефинират се процедурите. Одитирането включва както одиторските екипи, така и одитираните в програмата по качеството.

Заклучение

Одитът на статистическите процеси и продукти е сравнително ново, бързо развиващо се направление в одитирането. Както е известно, в статистическата практика крайните продукти от един процес се явяват като ресурс за реализацията на следващия процес. Във връзка с това процесите и продуктите са тясно взаимносвързани и от качеството на процесите в голяма степен зависи качеството на продуктите. През последните няколко години одитът се е доказал като мощно средство за подобряване на качеството на процесите и продуктите в статистиката. Статистиката на Швеция и НСИ на Португалия са измежду най-напредналите в областта на статистическия одит институции. Въпреки някои различия в практиките на двете страни, обусловени от конкретните условия, могат да бъдат забелязани редица сходни моменти, сред които са екипността на одиторската дейност, доброволността при набирането на одитори, включването в одиторския състав на специалисти от различни области на статистиката, предвари-